

comp^ass

My competence
for Europe

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

Sisällysluettelo

COMPASS – mikä se on?	1
COMPASS: Konseptin taustaa	2
Oppimissuoritusten kompetenssiperusteinen näyttö?	2
Mikä on COMPASS-menetelmän kompetenssikäsitys?	3
Ohjeita käyttöön	4
COMPASS-menetelmä	4
1 Rekisteröityminen COMPASS-tietokantaan:	5
Vinkkejä:	6
2 Kompetenssiprofiilien laatiminen:	7
Vinkkejä:	8
3 COMPASS-oppimissopimus:	9
Vinkkejä:	10
4 Oppimissuoritusten kuvaus:	11
Vinkkejä:	12
5 Oppimissuoritusten dokumentointi:	13
Vinkkejä:	14
Mitä COMPASS-kompetenssikartta kertoo?	15
Miten ”kompetenssitutkaa” luetaan?	18
Miten oppimissuorituksia arvioidaan kompetenssisuuntautuneesti?	21
Osaamistasokuvauksien	23
Osallistuvien organisaatioiden	24

COMPASS – mikä se on?

COMPASS-menetelmän ideana on strukturoidusti esittää ja dokumentoida osallistujan ulkomaanharjoittelun aikana hankkimat ammatilliset valmiudet ja interkulttuuriset kompetenssit. Vaihto-ohjelmaan osallistuvat osapuolet (lähettävä yksikkö, vaihto-ohjelmaan osallistuja ja vastaanottava yksikkö) voivat päättää sisällöistä ja oppimistavoitteista ja tehdä näkyväksi ulkomaanoleskelun aikana hankittu kompetenssin kasvu keskinäisessä vuoropuhelussa 5-vaiheisessa prosessissa.

Perustana toimii ”COMPASS-kompetenssikartta”. Eri toiminta-alueille viittaavien ”osaamistasokuvauksien” avulla voidaan esittää kompetenssiprofiileja ja niiden muutoksia.

Vaihto-ohjelmaan osallistujat saavat COMPASS-tietokantaan e-portfolioon, johon he voivat kuvata ulkomailla kerätyt oppimissuorituksensa. Nämä esitetään taitojen lisääntymisenä lisäksi ”kompetenssitutkassa”.

COMPASS-menetelmän lisäarvo perustuu siihen, että se havainnollistaa ulkomailla hankittujen henkilökohtaisten, sosiaalisten ja interkulttuuristen kompetenssien sekä ammatillisten valmiuksien välisen keskinäisen vaikutussuhteen niin, että myös epävirallisten yhteyksien oppimissuoritukset voidaan ottaa ulkomaanharjoittelun arvioinnissa huomioon.

- ▶ Lähettävät organisaatiot saavat välineen, jolla vaihto-ohjelmaan osallistujien kompetenssiprofiili voidaan tehdä näkyväksi ja oppimistavoitteet voidaan määritellä, mikä helpottaa sopivan yrityksen valintaa harjoittelua varten. valintaa.
- ▶ Vastaanottavat yksiköt saavat hyvissä ajoin tietoa vaihto-ohjelmaan osallistujan ammatillisesta pätevyydestä, vieraiden kielten taidosta, henkilökohtaisista ja sosiaalisista taidoista sekä osallistujan odotuksista harjoittelua kohtaan.
- ▶ Vaihto-ohjelmaan osallistujat voivat osallistua aktiivisesti oman ulkomaanharjoittelunsa oppimistavoitteiden määrittämiseen ja oppimissuoritusten esitykseen sekä saada havainnollisen näytön saavutetusta kompetenssin kasvusta.

COMPASS: Konseptin taustaa

Oppimissuoritusten kompetenssiperusteinen näyttö?

Maailmamme muuttuu monimuotoisemmaksi: Uudet mediat ovat nopeuttaneet kommunikaatiota ja maailmanlaajuista tietojenvaihtoa viime vuosina valtaisesti. Tämä kehitys asettaa ihmisille monimutkaisia vaatimuksia. Monilla työ- ja elämänaloilla ihmisten täytyy kyetä sopeutumaan muuttuviin olosuhteisiin.

Tätä kykyä, kykyä arvioida erilaisia tilanteita ja toimia sopivasti, kutsutaan kompetenssiksi. On kyse oma tiedon, kykyjen, arvojen ja asenteiden samanaikaisesta, tilanteen määrittelemästä käytöstä niin, että vastaantulevat haasteet, asetetut tehtävät ja esiintulevat ongelmat voidaan ratkaista itsenäisesti ja menestyksekkäästi.

Siksi oppimissuoritusten kompetenssiperusteinen näyttö helpottaa arviointia, miten hyvin nuoret ja aikuiset ovat valmistautuneet yhteiskunnan ja työelämän haasteisiin.

Mikä on COMPASS-menetelmän kompetenssikäsitys?

Ulkomaanharjoittelut tarjoavat hyvän oppimisympäristön lähtömaassa hankittujen tietojen, taitojen ja kykyjen käyttämiseksi toisenlaisessa sosiokulttuurisessa ympäristössä. Näin ollen on COMPASS-menetelmän tavoitteiden mukaista havainnollistaa keskinäinen vastavuoroinen suhde ammatillisten ja interkulttuuristen kompetenssien välillä, jotka on hankittu ulkomaanharjoittelun aikana.

COMPASS määrittelee kompetenssin kyvyksi kommunikoida sosiokulttuurisesti erilaisessa ympäristössä, kyvyksi tulla toimeen ja toimia tuloshakuisest selvitäkseen menestyksekkäästi asetetuista ammatillisista tehtävistä tai esiintulevista arkipäivän tilanteista.

Tämä käsitys perustuu sisällöllisesti OECD:n DeSeCo-tutkimuksen kompetenssikäsitykseen, joka erottaa ydinkompetensseja kolmelta osa-alueelta, jotka ovat toistensa kanssa vastavuoroisessa suhteessa.

- a) Kyky käyttää tehokkaasti medioita, apuvälineitä ja työkaluja (esim. informaatioteknologioita tai kieltä) soveltaakseen niitä omiin tarkoituksiin ja kyetäkseen käyttämään niitä vuorovaikutuksessa.
- b) Kyky kanssakäymiseen eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa ja sopeutumiskyky sosiaalisesti heterogeenisissä ryhmissä.
- c) Kyky ottaa vastuu omaan elämään liittyvistä asioista ja kyky itsenäiseen toimintaan suuremmassa viitekehyksessä.

COMPASS-kompetenssikartta perustuu tähän kompetenssikäsitykseen ja määrittelee transnationaalisille vaihto-ohjelmille ”osaamistasokuvauksia”, jotka kuvailevat tasoittain kommunikaatiokyvyn vieralla kielellä, ammatilliset valmiudet sekä toimeentulo- ja sopeutumiskyvyn kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä.

Ohjeita käyttöön

COMPASS-menetelmä

		Lähtävä yksikkö (koulu, yritys, välitystoimisto)	Vaihto-ohjelmaan osallistujat (ammattikoulutuksessa olevat, työssäkäyvät, ammattikoulutuksen ammattihenkilökunta)	Vastaanottava yksikkö (yritykset, koulut, välitystoimistot)
1	Rekisteröityminen COMPASS-tietokantaan	<ul style="list-style-type: none"> → Rekisteröidy COMPASS-tietokantaan → Kuvaile yksikkösi → Kuvaile vaihto-ohjelmasi → Nimeä vastaanottavat yksiköt 	<ul style="list-style-type: none"> → Rekisteröidy COMPASS-tietokantaan 	<ul style="list-style-type: none"> → Rekisteröidy COMPASS-tietokantaan → Kuvaile yksikkösi → Kuvaile harjoittelijoiden työskentelymahdollisuudet yksikössäsi
2	Kompetenssiprofiilien laatiminen	<ul style="list-style-type: none"> → Luo vaihto-ohjelmaan osallistujille henkilökohtainen e-portfolio → Pyydä vaihto-ohjelman lähtijää kuvailemaan ulkomaanharjoittelun tavoitteet ja laatimaan kompetenssiprofiili 	<ul style="list-style-type: none"> → Kuvaile ulkomaanharjoittelun tavoitteesi → Laadi oma kompetenssiprofiilisi. 	
3	COMPASS-oppimissopimus	<ul style="list-style-type: none"> → Konkretisoi ulkomaanharjoittelun odotukset, sisällöt und oppimistavoitteet. 		
4	Oppimissuoritusten kuvaus		<ul style="list-style-type: none"> → Kuvaa „e-portfoliossa“ ulkomailta saatuja kokemuksia ja arvioi kompetenssin kasvuasi 	
5	Oppimissuoritusten dokumentointi	<ul style="list-style-type: none"> → Vahvista ulkomaisten yhteistyökumppaneiden kanssa COMPASS-todistuksella vaihto-ohjelmaan osallistuneiden oppimissuoritukset ja kompetenssien kasvu. 		

1 Rekisteröityminen COMPASS-tietokantaan:

COMPASS-tietokanta helpottaa vaihto-ohjelman järjestäjää koordinoimaan prosessia ulkomaanharjoittelun oppimistavoitteiden ja sisältöjen määrittelemiseksi yhdessä vaihto-ohjelmaan osallistujien ja vastaanottavien yhteistyöyksiköiden kanssa.

Tee aluksi tietokantaan rekisteröityminen yhden mainitsemasi yhteistyökumppanin kautta. Tämä on tietosuojaan vuoksi välttämätöntä. Tietokannan käyttö on maksutonta.

Kun olet saanut käyttöoikeudet, päädyt sisäänkirjautumisen jälkeen sivulle, jossa voit kuvailla yksikköäsi ja tallentaa logosi ja yhteystietosi.

Seuraavassa vaiheessa sinun tulee esitellä yksikkösi vaihto-ohjelmat ja kuvailla ne tarkemmin. Tämän avulla voit myöhemmin ohjata vaihto-ohjelmaan osallistujat tiettyyn projektiin.

Seuraavaksi sinun tulee luoda profiilit myös vaihto-ohjelmaan osallistuville ulkomaalaisille yhteistyökumppaneille tai harjoittelijoita vastaanottaville yrityksille.

Nämä tiedot ilmestyvät myöhemmin automaattisesti mallipohjissa, jotka on tarkoitettu COMPASS-oppimissopimuksia ja COMPASS-to-distusta varten.

Vinkkejä:

Alku on aina hankalaa – tämä pätee erityisesti monimutkaisempien tietokantojen käyttöön. Älä lannistu. Etene asteittain ja lataa käyttö-ohjeet COMPASS-tietokannan etusivulta, jossa ne ovat tarjolla eri kieliversioina.

Lisääntyvän harjoittelun myötä käyttö tulee helpommaksi. Kokeile tietojen antamista mahdollisimman samanlaisessa muodossa useampia projekteja tai testiryhmää varten vaihto-ohjelmaan osallistujille. Toimenpiteiden toistamisella saa nopeasti harjoitusta tietokannan käytössä. Koska kaikki tiedot tallentuvat, ovat ne myöhemminkin käytettävissä ja käyttö nopeutuu.

Lähetä yhteistyökumppaneillesi sähköpostitse linkki COMPASS-tietokantaan ja pyydä heitä itsenäisesti täydentämään yksikkönsä tiedot.

2 Kompetenzprofilien laatiminen:

COMPASS-menetelmän tavoitteena on mahdollistaa vaihto-ohjelmaan osallistujien aktiivinen osallistuminen oman ulkomaanharjoittelun sisältöjen ja oppimistavoitteiden määrittelyyn.

Pyydä hakijoita tai osallistujia laatimaan COMPASS-tietokantaan yksilöllinen kompetenssiprofiili ja antamaan tarkempaa tietoa omasta motivaatiostaan ja tavoitteistaan omaan ulkomaanharjoitteluunsa liittyen.

Luo tätä varten asianomaisille COMPASS-tietokantaan oma internetsivu, jota heidän tulee käyttää yksilöllisesti ”e-portfolioina”. Nämä tiedot täydennetään kompetenssiprofililla. Vaihto-ohjelmaan osallistuvat saavat lähettämäsi kahden sähköpostin ja mukaan liitetyn linkin kautta pääsyn ”osaamistasokuvauksiin”, jonka avulla he voivat arvoida kykyjensä eri kompetenssialueilla.

Tämän itsearviointin tulokset esitetään kahden „kompetenssitutkan” muodossa. Se antaa yhdessä portfoliosivun tietojen kanssa sinulle ja vastaanottavalle yksikölle hyvissä ajoin yleiskuvan ulkomaanharjoitteluun liittyvistä yksilöllisistä tavoitteista, mikä yksinkertaistaa oppimistavoitteista sopimista ja helpottaa sopivan harjoittelupaikan löytymistä.

Erityisesti ns. „poolprojekteissa”, joissa hakijat tulevat koko Saksan alueelta ilman että ovat ennakolta tuttuja, on COMPASS-menetelmällä huomattava etu tähänastisiin hakijavalintamenetelmiin verrattuna.

Vinkkejä:

COMPASS-menetelmän lisäarvo on siinä, että vaihto-ohjelmaan osallistujat otetaan aktiivisina osallistujina oman harjoittelunsa valmisteluprosessiin mukaan. Voit seurata kulloiseenkin osallistuja-portfolioon tehtäviä merkintöjä ja osallistujien omien kykyjensä arviointia eri alueilla.

Tee tietojen vaihdosta keskinäinen vuoropuhelu: Lähetä kutsu e-portfolion luomiseksi ja oman kompetenssiprofilin arvioimiseksi erillisissä sähköposteissa ja anna kulloinkin positiivista palautetta. Tämä edesauttaa vastavuoroisen luottamuksen syntymistä.

Helpottaaksemme sähköpostilla tapahtuvaa yhteydenpitoasi olemme varanneet COMPASS-tietokantaan monenlaisia tekstimallipohjia.

Jos osallistuja ei tee pitkään aikaan merkintöjä COMPASS-tietokantaan, tarjoa hänelle apuasi: Välillä oman ulkomaanharjoitteluun liittyvän motivaation kuvailu tai oman kompetenssiprofilin luominen saattaa tuntua vaikealta. COMPASS-menetelmän tavoitteena on tukea sisältöjen ja oppimistavoitteiden määrittelyä vaihto-ohjelmaan osallistuvien osapuolten välillä paikasta ja ajasta riippumatta, mutta se ei voi korvata todellisia keskustelutilanteita!

3 COMPASS-oppimissopimus:

COMPASS-tietokanta tarjoaa käyttöösi lomakkeen, jonka avulla teet oppimissopimuksen; se sisältää harjoittelua varten suunniteltujen sisältöjen ja oppimistavoitteiden ohella myös vaihto-ohjelmaan osallistuvan yksilöllisen kompetenssiprofilin.

Etuna on, että kahden edellä kuvatun „kompetenssitutkan“ muodossa oppimistavoitteena oleva suunniteltu kompetenssin kehittyminen tulee kaikille osapuolille näkyväksi, niin että ulkomaanharjoittelun myöhemmässä vaiheessa – kuten myös kyseessä olevien oppimissuoritusten kirjaamisessa – siihen voidaan viitata.

COMPASS-tietokantaan luotu lomake muutetaan pdf-tiedoston muotoon, minkä jälkeen se joko tulostetaan tai lähetetään sähköpostitse ulkomaalaiselle yhteistyökumppanille allekirjoitusta varten. Se voidaan myös liittää Leonardo-da-Vici-harjoittelusopimuksen liitteeksi kompetenssiperusteisten oppimistavoitteiden selittämiseksi.

Vinkkejä:

Luo vaihto-ohjelmallesi jo ennakoon oppimissopimuksen standardimallipohja.

Kuvaile COMPASS-taitokarttaan pohjautuen, mitä oppimistavoitteita vaihto-ohjelmallasi on. ”Osaamistasokuvaukset” voivat toimia muotoiluapuna.

Käytä COMPASS-”kompetenssikarttaa” avuksesi eritelläksesi oppimistavoitemäärittelyä. Koska tämä taulukko on saatavilla seitsemällä eurooppalaisella kielellä, on yhteistyökumppaneille sen lukeminen mahdollista. Tämä helpottaa kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa tapahtuvaa oppimistavoitteiden määrittelyä projektiasi varten.

Täydennä standardimallipohjaasi niillä tiedoilla, jotka vaihto-ohjelmaan osallistuvat ovat omaan ”e-portfolioonsa” kompetenssiprofilia luodessaan tehneet: Saat näistä kuvauksista pääsääntöisesti erittäin konkreettisia tietoja siitä, mitä oppimistavoitteita ulkomaanharjoittelulla on. Valintaprosessin puitteissa järjestettävissä haastatteluissa voit vielä kerran ottaa niiden määrittelyn esille ja täydentää niitä.

4 Oppimissuoritusten kuvaus:

Vaihto-ohjelmaan osallistujat kuvailevat ”e-portfoliossaan” ulkomailla saatuja kokemuksiaan ja oppimisedistystään. Lisäksi he päivittävät kompetenssiprofiliaan tehdäkseen ulkomaanoleskelun aikana tapahtuneen kompetenssien lisääntymisen näkyväksi.

Lähetä tätä varten vaihto-ohjelmaan osallistujille ennen ulkomaanharjoittelun päättymistä kaksi sähköpostia, joissa pyydät heitä uudestaan laatimaan itselleen kompetenssiprofiilin. Vaihto-ohjelmaan osallistujat saavat kulloinkin mukaan liitetyn linkin kautta pääsyn ”osaamistasokuvauksiin”, joiden avulla heidän tulee arvioida kykyjään eri kompetenssialueilla.

Voit laatia ensimmäisen ja toisen kompetenssiarvioinnin perusteella COMPASS-tietokantaan kaksi yksilöllistä „kompetenssitutkaa“, joiden kaksi linjaa ilmaisevat millä alueilla osallistuja on voinut todeta kompetenssinsa lisääntyneen (ylempi ja alempi linja).

Osallistuja kuvaa tällä tavoin – ”e-portfolioon” tehdyt merkinnät mukaan lukien – ulkomailla tehtyjä kokemuksia ja oppimistuloksia omalta kannaltaan.

Vinkkejä:

Liitä mahdollisuuksien mukaan COMPASS-”e-portfolioon” käyttöön oman vaihto-ohjelmasi tutorien tuki.

Varmista tätä varten vaihto-ohjelmaan osallistujien pääsy kohdemaassa internetyhteyden ääreen, jotta he voivat työstää e-portfoliotansa.

Kerro myös kansainvälisille yhteistyöorganisaatioille eri kielillä olevaa informaatiomateriaalia käyttäen erilaisista käyttömahdollisuuksista.

Tue e-portfolioon käyttöä säännöllisillä sähköpostikontakteilla ja tiedota sen erilaisista käyttömahdollisuuksista.

Motivoi vaihto-ohjelmaan osallistujia käyttämään ”e-portfoliotansa” ulkomailla oleskelunsa aikana päiväkirjana, jotta myös ystävät ja sukulaiset saavat käsityksen ulkomaanoleskelun kulusta ja erityisistä tapahtumista.

5 Oppimissuoritusten dokumentointi:

COMPASS-todistus dokumentoi kahden „kompetenssitutkan“ sekä „e-portfolio“ kuvauksien avulla ulkomaanharjoittelun ajan oppimissuoritukset ja kompetenssin lisääntymisen. Osallistujien itsearviointia täydentää lähettävän ja vastaanottavan yksikön vahvistavat kuvaukset.

Tämän COMPASS-menetelmän vaiheen tarkoituksena on mahdollistaa vaihto-ohjelmaan osallistujalle aktiivinen rooli omien oppimissuoritustensa arvioinnissa ja sanallisessa muotoilussa.

COMPASS-todistus liitetään Europass Mobility-todistukseen, jotta yksilöllinen oppimisprosessi olisi avoimesti nähtävillä ja kompetenssin lisääntyminen eri osa-alueilla havainnollisesti esitettävä.

Vinkkejä:

Laadi vaihto-ohjelmaasi varten malli COMPASS-todistusta varten, jota voit kulloinkin muokata yksilöllisesti.

Lähetä tämä malli vaihto-ohjelmaan osallistujalle vielä tämän ulkomaanharjoittelun aikana ja kerro, että hän voi ”e-portfolioon” tekemiensä merkintöjen kautta olla aktiivisesti vaikuttamassa myös oman COMPASS-todistuksen dokumentointiin.

Tarjoa kulloinkin tukea oppimistulosten sanalliseen muotoiluun.

COMPASS-”kompetenssikartta” voi helpottaa oppimistulosten taitoperusteista sanallista muotoilua ja osa-alueisiin järjestämistä. Koska tämä taulukko on tarjolla seitsemällä eurooppalaisella kielellä, voivat yhteistyökumppanit osallistua sen ”lukemiseen”, mihin taito-alueisiin COMPASS-todistuksessa kuvaillut oppimistulokset viittaavat.

Viittaa oppimistulosten kuvailussa mahdollisuuksien mukaan aiemmin sovittuihin oppimistavoitteisiin, ja yritä kuvailla oppimistuloksia COMPASS-kompetenssikartan kaikilta neljältä kompetenssialueelta dokumentoidaksesi ulkomaanharjoittelun arvosisältöjä sekä ammatilliselta että henkilökohtaiselta, sosiaaliselta ja interkulttuuriselta kannalta.

Mitä COMPASS-kompetenssikartta kertoo?

”COMPASS-kompetenssikartta” jakautuu neljään kompetenssialueeseen, jotka kuvastavat ulkomaanharjoittelun erilaisia toiminta-alueita:

Vieraan kielen taito			Ammatilliset kyvyt		
Kyky kommunikoida ja tehdä itsensä ymmärretyksi kohdemaassa			Kyky vuorovaikutukselliseen työmenetelmien, tapjen, koneiden, työkalujen käyttöön erilaisessa kulttuurisessa ympäristössä		
Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Keskustelutaidot	Matemaattis-tieteelliset taidot	Mediataidot	Tekniset taidot

Sosiaaliset taidot			Henkilökohtaiset taidot		
Kyky tulla toimeen ja kommunikoida kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä			Kyky oma elämän järjestämiseen ja elämänhallintaan kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä		
Sopeutumiskyky	Ryhmätyökyky	Arviointi- ja toteuttamiskyky	Ongelmanratkaisukyky	Aloitteellisuus / Suunnittelukyky	Itsearviointi, ympäristön havainnointi

Jotta kykyjen erotteleva kuvailu olisi helpompaa, on ”COMPASS-kompetenssikartassa” vaakasuoraan 6 taitotasoa. Ne nojautuvat sisällöllisesti EQR:n (The European Qualifications Framework) taitotasoihin ja heijastelevat nousevalla taitokuvauksella kykyä itsenäiseen, päämääräorientoituneeseen ja vastuulliseen tehtävän- ja ongelmanratkaisuun.

EQR-kompetenssimääritelmä	COMPASS-taitotaso	Kohderyhmä
Työskentely tai oppiminen suoran ohjauksen alaisena etukäteen järjestetyssä ympäristössä.	1	Ammattikoulutuksessa olevat (ensimmäistä ammattia varten)
Työskentely tai oppiminen ohjauksen alaisena tietyn määrän itsenäisyyttä osoittaen.	2	Ammattikoulutuksessa olevat (ensimmäistä ammattia varten)
Vastuunotto työ- tai oppimistehtävien suorittamisesta. Ongelmanratkaisussa kyky oman toiminnan sopeuttamiseen ympäristön oloihin.	3	Ammattikoulutuksessa olevat (ensimmäistä ammattia varten) Työmarkkinoilla olevat
Itsenäinen aloitekyky toimintaparametrien puitteissa sellaisien työ- ja oppimisympäristöjen kohdalla, jotka ovat periaatteessa tuttuja, mutta voivat muuttua. Muiden henkilöiden tavanomaisen työn valvominen, jolloin otetaan tietynasteinen vastuu työ- ja oppimistoimintojen arvioinnista ja parannuksista.	4	Työmarkkinoilla olevat
Ohjaaminen ja valvominen työ- ja oppimisympäristöissä, joissa esiintyy ennakoimattomia muutoksia. Oman ja muiden suoritusten tarkastaminen ja kehittäminen.	5	Ammattihenkilökunta ja opettajakunta ammatillisessa koulutuksessa ja jatkokoulutuksessa
Monimutkaisten ammatillisten ja työhön liittyvien tehtävien tai projektien johtaminen ja päätös vastuun ottaminen ennakoimattomissa työ- ja oppimisympäristöissä. Vastuunotto yksittäisten ihmisten ja ryhmien ammatillisesta kehityksestä.	6	Ammattihenkilökunta ja opettajakunta ammatillisessa koulutuksessa ja jatkokoulutuksessa

”COMPASS-kompetenssikartta” sisältää yhteensä 72 kompetenssin tunnusmerkkinä toimivaa ”osaamistasokuvausta”. Kuvaukset on tietoisesti laadittu yleisiksi ja väljiksi, jotta niitä voi käyttää mahdollisimman monilla ammattialoilla ja erityyppisissä vaihto-ohjelmissa.

Kompetenssikuvausten puitteissa on kuitenkin mahdollista vaihdella ”osaamistasokuvauksien” määrää ja konkretisoida niitä ammatti-alaan liittyen, jotta vaihto-ohjelmaan osallistujien kompetenssiprofilitiedot voidaan suunnata ammatillisiin sisältöihin ja vaihto-ohjelman tai koulutuksen tavoitteisiin.

Vaikka ”COMPASS-kompetenssikartta” nojautuu konseptionaalisesti ”elinikäisen oppimisen ydinkompetensseihin” ja EQR:n (The European Qualifications Framework) taitotasoihin, ei sen tarkoituksena ole toimia yleisenä määrittelyjen antajana. Ennen kaikkea antaa käytetty systematiikka suuntaa-antavat raamit, joiden avulla oppimissuoritukset voidaan kompetenssiperusteisesti järjestää ja tehdä ne vaihto-ohjelmaan osallistujille näkyväksi ja havainnolliseksi. Kyse on ennen kaikkea henkilökohtaisesti hankitun, ammatillisesti käytettävissä olevan interkulttuurisen kompetenssin ja ulkomailta hankitun ammatillisten kykyjen lisääntymisen välisen keskinäisen yhteyden esittämisestä.

”COMPASS-kompetenssikartan” lisäarvona on, että ”osaamistasokuvausten” avulla tapahtuva oppimistavoitteiden kompetenssiperusteinen sanallinen muotoilu helpottaa määrittelemään, mitä kompetenssialueita on erityisesti tuettava – samalla mahdollistuu vastaavien alueiden kompetenssin lisääntymisen näkyväksi tekeminen ja dokumentointi.

Pystytäänkö ulkomaanharjoittelun oppimissuoritukset hyväksilukemaan tutkinnon puitteissa, täytyy ottaa puheeksi lähettävän ja vastaanottavan yksikön välillä vaihto-ohjelman oppimistavoitteista ja sisällöistä sovittaessa.

Miten ”kompetenssitutkaa” luetaan?

Kompetenssikartoituksen aikana vaihto-ohjelmaan osallistujat antavat ennen ulkomaanharjoittelua ja jälkeen arvion oman henkilökoh-
taisen kompetenssiprofilin senhetkisestä tilasta sekä sen kehityksestä. Tämä kompetenssiprofiili esitetään COMPASS-tietokannassa
kahden ”kompetenssitutkan” muodossa, joista kumpikin sisältää 6 kategoriaa.

COMPASS-kompetenssikartan mukaisesti kompetenssiarviointi koskettaa neljää aluetta: vieraan kielen taidot, ammatilliset taidot, sosi-
aaliset ja henkilökohtaiset taidot.

Vaihto-ohjelmaan osallistujat käyttävät arvioinnissaan asteikkoa 0 – 6 ilmoittaen, missä määrin ”osaamistasokuvauksen” eri tasot pä-
tevät heihin.

Arviointi	Tieto/Kokemus
0	Tästä minulla ei ole tietoa, en ole koskaan kokeillut.
1	Tämän olen oppinut, mutta en ole koskaan kokeillut.
2	Tämän olen jo aiemmin tehnyt, minulla on siitä vähän kokemusta
3	Tämän olen oppinut, mutta kokemusta on kertynyt vielä vähän
4	Tämän osaan aika hyvin, minulla on siitä jonkin verran kokemusta
5	Tämän osaan hyvin, minulla on siitä paljon kokemusta
6	Tämä on erikoisalani, minulla on siinä laajat tiedot

COMPASS-tietokanta laskee annetuista arvioinneista jokaiselle kompetenssikategorialle keskiarvon, joka näyttäytyy vastaavassa ”kompetenssitutkassa” linjana. ”Kompetenssitutka” antaa täten yleiskuvan siitä, millä alueilla vaihto-ohjelmaan osallistujat näkevät vahvuuksiensa ja heikkouksiensa olevan. Ne eivät kuitenkaan vielä kuvasta tosiasiallista kompetenssitasoja: Monet vaihto-ohjelmaan osallistujat ovat taipuvaisia arvioimaan omat kykynsä vähäisempinä kuin ne todellisuudessa ovat. Toiset esittäytyvät parempina ollakseen vaarantamatta mahdollisuuksiaan harjoittelupaikkaan.

Siksi itsearviointi tulee konkretisoida, täydentää tai tilanteen mukaan korjata neuvontakeskustelun tai haastattelun edetessä. Koska COMPASS-menetelmässä on kyse lisääntyneiden kompetenssien näkyväksi tekemisestä, tulisi ennen ulkomaanoleskelua laaditun kompetenssiprofilin olla mahdollisimman realistinen. Lähtöarvioinnin ollessa liian korkea on kompetenssin lisääntyminen tuskin huomattavissa.

Osaamistason arvio toisella kertaa, ulkomaanoleskelun lopussa tapahtuvassa kompetenssikartoituksessa, pitäisi olla korkeampi ulkomailla hankittujen kokemusten ansiosta. Sen tulokset näkyvät ”kompetenssitutkassa” toisena linjana, joka ihannetapauksessa on ensimmäisen linjan yläpuolella, jolloin henkilökohtainen kompetenssien lisääntyminen eri kompetenssikategorioissa tulee näkyviin. Koska tällaisen esitystavan perusteella ei voi päätellä, missä ympäristössä kompetenssin lisääntyminen saavutettiin, on sitä täydennettävä oppimissuoritusten kuvaamisella e-portfoliossa.

Näiden oppimissuoritusten asettaminen COMPASS-kompetenssikartan eri tasoille on riippuvainen kompetenssikartoituksen muodosta.

Kaikkien COMPASS-kompetenssikartan sisältämien ”osaamistasokuvausten” valinta mahdollistaa sellaisten hakijoiden kompetenssitason arvioinnin, joiden lähtötaso tai työkokemus ei ole tarkoin tiedossa. Kompetenssikartoituksessa saatujen tulosten perusteella voidaan täten tasojen mukaisesti sopia oppimistavoitteista ja tämän jälkeen konkretisoida kompetenssikartoitus.

Kohderyhmän tai ammatillisen suuntautumisen huomiointi kompetenssikartoituksessa (tasojen määrän vähentäminen, ”osaamistasokuvausten” laajentaminen ammatillisesti suuntautuneilla osaamistasokuvauksilla) helpottaa tulosten järjestämistä COMPASS-kompetenssikartan taitotasoille.

Se, onko vaihto-ohjelmaan osallistuja saavuttanut sellaisen kompetenssitason, joka vaaditaan tutkinnon suorittamiseen liittyen, täytyy määrittää syventävässä keskustelussa osallistujan sekä vastaanottavan ja lähettävän yksikön välillä.

Miten oppimissuorituksia arvioidaan kompetenssisuuntautuneesti?

Tilanteista menestyksekkäästi selviämiseen, kuten myös tehtävien työstämiseen ja ongelmien ratkaisuun, on olemassa erilaisia lähestymistapoja. Sitä, vastaako tulos odotuksia, on vaikea ilmoittaa arviointikriteerien ”oikein” tai ”väärin” avulla. Pikemminkin arviointi riippuu osallisena olevien tarkastelutavasta – onko valittu toimintatapa johtanut toivottuun tulokseen ja tapahtuiko tämä asianmukaisen taloudellisesti verrattuna vaivannäköön.

Vaihto-ohjelman puitteissa voi ulkomailla arkipäivän tilanteista selviäminen merkintä osallistujalle erityistä suoritusta, kun taas lähettävän ja vastaanottavan yksikön edustajat voivat arvioida suorituksen itsestään selvänä. Toisin päin tarkasteltuna saattavat vaihto-ohjelmaan osallistujat arvioida harjoittelun aikaiset työsuorituksensa matalatasoisiksi, kun taas vastaanottavat harjoittelupaikan tarjoavat yritykset ovat suoritukseen erittäin tyytyväisiä.

Tämän vuoksi kompetenssisuuntautuneet oppimistulokset täytyy arvioida keskusteluprosessissa, jossa osallistujien itsearviointia ja toisen antamaa arviointia verrataan keskenään. Oppijoiden täytyy tällöin itse arvioida, millä alueilla he voivat todeta kykyjensä kasvun, jonka osallistuva opettajakunta vahvistaa saavutettujen tulosten arvioinnilla.

Vaihto-ohjelmaan osallistujalle tulee täten omaa vastuuta oppimisprosessin toteuttamisessa ja arvioinnissa. Tätä tarkoitusta palvelee COMPASS-menetelmässä ”e-portfolio”. Se antaa vaihto-ohjelmaan osallistujalle mahdollisuuden kerätä oppimistuloksia ja esitellä niitä, jotka antavat mahdollisuuden tarkastella oppimisedistystä ja sovittujen oppimistavoitteiden saavuttamista. Opetustehtävissä olevien tavoitteena tulisi siksi olla vaihto-ohjelmaan osallistujien motivointi omien oppimissuoritusten mahdollisimman laajaan esittämiseen.

E-portfolio tiedot taas toimivat perustana oppimissuoritusten keskustelussa tapahtuvalle arvioinnille. Arviointityökalun muodostavat aiemmin yhdessä sovitut oppimistavoitteet: Arviointikeskustelussa voidaan yhdessä miettiä, miten kuvatut oppimissuoritukset vastaavat odotuksia ja millä alueilla taitojen lisääntyminen voidaan vahvistaa.

Tämän myönteisen ja tukevan arviointimenetelmän tulisi mahdollistaa myös eri kompetenssialueiden yksittäisten edistysaskelien dokumentointi, jos vaihto-ohjelmaan osallistuja ei harjoittelunsa aikana ole pystynyt saavuttamaan kaikkia sovittuja oppimistavoitteita.

Osaamistasokuvauksien

"Hämähäkinverkko"	Kyky käyttää kieltä, tietoa ja teknologioita kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä						Kyky sopeutua kulttuurisesti erilaiseen ympäristöön asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi					
Taitoalue	Vieraan kielen taito			Ammatilliset valmiudet ja taidot			Sosiaaliset taidot			Henkilökohtaiset taidot		
Taitokuvaus	Kyky käyttää kieltä, symboleja ja tekstiä kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä			Kyky käyttää tietoa, menetelmiä, medioita, koneita ja työkaluja kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä			Kyky yhteistyöhön toisten kanssa kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä			Kyky saavuttaa omat tavoitteet kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä		
Taitoluokka	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Vuorovaikutus	Matemaattis-tieteelliset taidot	Mediataidot	Tekniset taidot	Kyky sopeutua ryhmään	Yhteistyökyky	Kyky selviytyä ongelmista	Kyky toimia suuremmassa viitekehityksessä	Kyky omien aloitteiden ajamiseen ja omlen tavoitteiden toteuttamiseen	Kyky ottaa rajoitukset huomioon ja toimia toisten hyväksi
Taitotaso	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Ymmärrän ja käytän tavallisia, jokapäiväisiä ilmaisuja, jotka liittyvät välittömään elämän osa-alueisiin (esim. itsen ja lähipiiriin, ostosten tekoon, lähiympäristöön, työtehtäviin liittyvin määräyksiin ja ohjeisiin).	Osaan esitellä itseni ja esittää muille henkilökohtaisia kysymyksiä, esim. missä he asuvat, mitä he tuntevat tai mitä he omistavat - ja osaan itse vastata tämänkaltaisiin kysymyksiin.	Pystyn kommunikoidaan ulkomailla yksinkertaisella tavalla, kun puhukumppani puhuu hitaasti ja selvästi ja on valmis auttamaan.	A1 Osaan tehdä yksinkertaisia laskelmia ratkaistakseni annetut tehtävät.	Osaan käyttää tekstinkäsittelyn ja taulukkolaskennan tavanomaisia tietokoneohjelmia sekä internetiä suorittaakseni ohjauksen alaisena työtehtäviä ja etsiäkseni tietoa.	Osaan käyttää työvälineitä ja koneita ohjauksen alaisena.	Pystyn erottamaan käyttäytymistapoja, jotka poikkeavat oman kulttuurini käyttäytymistavoista.	Osaan toimia ryhmässä - myös silloin, kun käyttäytymissäännöt poikkeavat minulle tultuista.	Pystyn tunnistamaan oman tuen tarpeen.	Pystyn näkemään oman tehtäväni merkityksen osana isompaa tehtävänasettelua ja arvioimaan oman toimintani seuraukset muille.	Osaan suunnitella oman päivänkuluni ja järjestää tapoulueni, huomioida tapaamiset, pitää kiinni sovitusta asiasta.	Osaan arvioida omat vahvuuteni ja heikkouteni kulttuurisesti erilaisessa ympäristössä realistisesti.
2	Ymmärrän lauseita ja yleisesti käytettyjä yleiskielisiä, jotka liittyvät välittömään elämän osa-alueisiin (esim. itsen ja lähipiiriin, ostosten tekoon, lähiympäristöön, työtehtäviin liittyvin määräyksiin ja ohjeisiin).	Osaan yksinkertaisella tavalla kertoa omasta henkilökohtaisesta taustastani ja koulutuksestani sekä kuvailla ympäristöä ja asioita liittyen välittömiin tarpeisiin ja työtehtäviin.	Osaan viestiä isäntämaassa yksinkertaisissa, rutiinimaisissa arkipäivän ja työelämän tilanteissa, joissa on kyse yksinkertaisesta ja suorasta tuttuja ja tavallisia asioita koskevasta tiedonvaihdosta.	A2 Osaan tehdä yksinkertaisia laskelmia suorittaakseni opastuksen jälkeen itsenäisesti tehtäviä ja ratkaistakseni tavanomaisia ongelmia omalla työalallani.	Osaan etsiä internetistä tietoa systemaattisesti suorittaakseni oman työalani työtehtäviä ja ratkaistakseni tavanomaisia ongelmia.	Osaan opastuksen jälkeen sekä käyttää työvälineitä ja koneita että eri työmenetelmiä suorittaakseni itsenäisesti sovitut tehtävät.	Tiedän, miten vieraassa kulttuurissa käyttäytyä luottamusta herättävästi.	Osaan tukea toisia aktiivisesti heidän suorittaessaan ryhmässä sovituita tehtäviä.	Pystyn hankkimaan apua ratkaistakseni ongelmani.	Osaan tarkastella kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä eritellen ja verrata niitä omiin kokemuksiini.	Pystyn tulemaan toimeen vieraassa ympäristössä ja saavuttamaan asetetut tavoitteet itsenäisesti.	Pystyn kunnioittamaan toisenlaisia käyttäytymistapoja ja työmuotoja.
3	Ymmärrän pääasiat puhuttaessa selkeää yleiskielistä ja aiheiden liittyessä tuttuihin teemoihin työn, koulun ja vapaa-ajan jne. piiristä.	Osaan yksinkertaisella ja yhtenäisellä tavalla viestiä tutuista henkilökohtaisiin kiinnostuksen kohteisiin liittyvistä aiheista, toteuttaa työtehtäviä yhdessä työtovereiden kanssa, nimetä ongelmia ja kuvailla ratkaisu-ehtotuksia.	Osaan kertoa kokemuksista ja tapahtumista, kuvaila unia, toiveita ja tavoitteita sekä antaa lyhyen perustelun tai selityksen suunnitelmille ja mielipiteille.	B1 Osaan käyttää valikoidusti menetelmiä laskelmiin ja virhediagnosticsointiin suorittaakseni omalla työalallani itsenäisesti tehtäviä ja ratkaistakseni syntyneitä ongelmia.	Osaan käyttää tietokonetta ja internetiä itsenäisesti tehtävien suorittamiseen ja ongelmien ratkaisemiseen sekä tiedonhakuun, tiedon arviointiin ja sen välitykseen.	Osaan valita työvälineet, koneet ja työmenetelmät suorittaakseni itsenäisesti tehtäviä ja ratkaistakseni ongelmia omalla työalallani.	Pystyn ottamaan yhteistyön ja naapuruston toiminnossa vastuulleni osatehtävien suorittamisen.	Osaan monikulttuurisessa ryhmässä sopia oman tehtäväni muiden ryhmäläisten kanssa.	Osaan isäntämaassa ongelmia ratkaistakseni itsenäisesti etsiä tarvittavat tiedot ja käyttää niitä.	Osaan tehtävien työstämisessä huomioida voimassaolevat säännöt ja määräykset.	Osaan hoitaa monimutkaisempia asioita (kuten lääkärissä käynnin, viranomaisasiointin, pankkiasiat, asunnon vuokrauksen) itsenäisesti.	Osaan käyttää vahvuuksiani ja heikkouksiani uudessa ympäristössä soveltaen ja muunnellen.
4	Ymmärrän oman ammattilaini monimutkaisten tekstien konkreettisiin ja abstrakteihin teemoihin sekä ammatikeskusteluun liittyvät pääsisällöt.	Osaan ilmaista ajatuksiani laajan aihepiiriin teemoista selkeästi ja yksityiskohtaisesti ja sujuvasti niin, että tavallisen keskustelu syntyperäisten kanssa sujuu molempien osapuolten kannalta hyvin ilman suurempaa ponnistelua.	Osaan selittää näkökannan ajankohtaiseen asiaan ja tuoda esiin eri vaihtoehtojen edut ja haitat.	B2 Osaan soveltaa matemaattisia ja tieteellisiä tietoja löytääkseni virheitä tai päästäkseni todistettavissa olevaan ratkaisuun, joka on välttämätön oman työalani erityisten ongelmien käsittelylle.	Osaan käyttää tietokonetta ja internetiä päämäärähakui- sesti tietojen analysointiin ja esittämiseen sekä luovien ratkaisujen löytämiseksi erityisiin ongelmiin.	Osaan käyttää valikoidusti työvälineitä, teknisiä koneita ja työmenetelmiä ratkaistakseni myös ennakoimattomia ja erityisiä ongelmia omalla työalallani.	Pystyn rakentavalla tavalla osallistumaan yhteistyön ja naapuruston toimintojen suunnitteluun.	Osaan ottaa toisten ehdotukset ja vastaväitteet huomioon tehtävien suunnittelussa arki- ja työelämässä.	Osaan neuvoa toisia ongelmienratkaisussa.	Osaan käyttää kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyvää tietoa ongelmia- ja tehtävänasettelun käsitteilyssä.	Osaan olla aloitteellinen, reagoida joustavasti ennakoimattomiin tilanteisiin ja arvioida toimintavaihtoehtoja.	Osaan puolustaa omaa näkökantani, hyväksyä toisenlaisia näkökulmia, reagoida konfliktitilanteissa asianmukaisella tavalla ja tehdä kompromisseja.
5	Ymmärrän monenlaisia vaatimpia, pidempiä vieraskielisiä tekstejä ja osaan myös tunnistaa taustalla olevia merkityksiä.	Osaan ilmaista itseäni spontaanisti ja sujuvasti ilman usein tapahtuvaa selkeästi havaittavaa sanojen hapiuua, sekä osaan selkeästi, strukturoidusti ja perustellisesti ilmaista ajatuksiani monimutkaisiin asiassälttöihin liittyen käyttäen asianmukaisesti erilaisia tekstin sitomisen keinoja.	Osaan käyttää kieltä yhteiskunnassa ja työelämässä tai koulutuksessa ja opiskelussa tehokkaasti ja joustavasti.	C1 Osaan soveltaa monipuolisia matemaattisia ja tieteellisiä tietoja kehittääkseni luovia ratkaisuja myös oman työ- tai opintoalani abstrakteihin ongelmiin.	Osaan tutkia kriittisesti isäntämaata koskevia tietoja ja analysoida niitä tieteil- lesti ratkaistakseni erityisiä ja abstrakteja ongelmia työalallani.	Osaan selittää muille työvälineiden, koneiden ja työmenetelmien toimintaperiaatteet ja käyttää tietoani joustavasti ratkaistakseni ennakoimattomia ja erityisiä ongelmia omalla työalallani.	Osaan toimia monikulttuuristen työryhmien ja ryhmien vetäjänä.	Osaan ohjata eri kulttuuritaustaisia ihmisiä tehtävien suorittamisessa.	Pystyn toisessa maassa oleskellessani kehittämään ratkaisun monimutkaisille ongelmille.	Osaan välittää toisille kulttuuristen ja yhteiskunnallisten kehitystendenssien merkityksen tehtävän- ja ongelmanratkaisun suunnittelussa ja työstämisessä.	Osaan kehittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ongelmiin saavuttakseni tavoitteita esteettä huolimatta.	Pystyn aktiivisesti osallistumaan yhteiskunnallisiin poliittiseen elämään isäntämaassa ja puolustamaan toisten oikeuksia.
6	Ymmärrän vaivattomasti käytännöllisesti katsoen kaiken lukemani ja kuulemani.	Osaan ilmaista itseäni spontaanisti, erittäin sujuvasti ja täsmällisesti ja vetää yhteen eri kirjallisia ja suullisia lähteistä peräisin olevia tietoja antaen yhtenäisen perustelujen ja selityksiä sisältävän kuvauksen.	Osaan erottaa keskusteluista hienompia merkitysvaihteluita myös monimutkaisempien asiassälttöjen kohdalla.	C2 Osaan soveltaa matemaattisia ja tieteellisiä tietoja kehittääkseni oman työ- tai opintoalani innovatiivisia ratkaisuja.	Osaan soveltaa tietoteknologiaita kehittääkseni innovatiivisia ratkaisuja erityisiin ongelmiin omalla työ- tai opintoalallani.	Osaan soveltaa monipuolisia tietoja ja valmiuksia työvälineiden, teknisten koneiden ja työmenetelmien käytössä löytääkseni innovatiivisia ratkaisuja erityisiin ongelmiin ja jatkokehittääkseni omaa työalaani konseptuaalisesti.	Osaan motivoida eri kulttuuritaustan omaavia osallistumaan ryhmiiin ja työryhmiin.	Osaan ideoida ja suunnitella eri kulttuuritaustaisten kanssa tehtävien yhteisen suorittamisen.	Pystyn toisessa maassa oleskellessani ottamaan päätöksentekovastuun monimutkaisia ongelmatilanteita ratkaistaessa.	Osaan arvioida kulttuuristen ja yhteiskunnallisten kehitystendenssien merkityksen tehtävän- ja ongelmanratkaisun suunnittelussa ja työstämisessä.	Saan toiset vakuutettua toimimaan asettamani tavoitteiden mukaisesti.	Osaan sovitella eri sosiokulttuurisen taustan omaavien ihmisten välillä konfliktitilanteissa.

Osallistuvien organisaatioiden

Bundesarbeitskreis ARBEIT UND LEBEN (DGB/VHS) e.V.

Sebastian Welter
Robertstr. 5a
42107 Wuppertal

Germany

 welter@arbeitundleben.de
 ++49 202 97 404 13
 ++49 202 97 404 20
 <http://www.arbeitundleben.de>

Syddansk Erhvervsskole Odense-Vejle

Henrik Hjorth
Allegade 59
DK-5000 Odense C

Denmark

 hhj@sde.dk
 ++45 - 63 12 65 11
 ++45 - 63 12 65 9
 <http://www.sde.dk>

Omnia Vocational College

OMNIA, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä

Ms Seija Heikkinen
P.O. Box 77710 (Kirkkokatu 16)
02070 CITY OF ESPOO

Finland

 seija.heikkinen@omnia.fi
 ++358 - 9 23 19 86 67
 ++358 - 9 23 19 98 51
 <http://www.omnia.fi>

European Institute of Social Services (EISS)

Maureen Napier
2 Roman Heights
Maidstone
Kent, ME14 5JA

United Kingdom

 maureen.napier@live.com
 ++44 - 12 27 82 30 71
 ++44 - 12 27 82 72 46
 <http://www.kent.ac.uk/eiss>

Kaunas College

Jolanta Valiaugiene
Pramones pr. 20
LT-50468 Kaunas

Lithuania

 jolanta@kauko.lt
 ++370 - 37 75 11 44
 ++370 - 37 75 11 35
 <http://www.kauko.lt>

3s research laboratory

Genoveva Brandstetter
Wiedner Hauptstraße 18
1040 Wien

Austria

 brandstetter@3s.co.at
 ++43 - 1 - 5 85 09 15 - 41
 ++43 - 1 - 5 85 09 15 - 99
 <http://www.3s.co.at>

Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego (ZG ZDZZ)

Verband der Anstalten für berufliche Weiterbildung

Bogdan Nawrocki
ul. Podwale 17
PL-00-252 Warszawa

Poland

 ckk@zzdz.pl
 ++48 - 22 831 00 53
 ++48 - 22 635 76 38
 <http://www.zzzdz.pl>

Gerencia Andaluza de Promoción Comunitaria SLU (GAPC)

Maria Jesus Villodres
C/Manufactura 4, Planta 3, Módulo 3
PISA - Edificio Logos 1
41927 Mairena del Aljarafe (SEVILLA)

Espana

 villodres@gapc.es
 ++34 - 954 18 67 81
 ++34 - 954 18 68 44
 <http://www.gapc.es>

 <http://www.europa-kompass.de>